

Handleiding

Minicampings

2009 t/m 2010

The Green Key

Voorwoord:

De Green Key, hét keurmerk voor milieuvriendelijke bedrijven in de toerisme- en recreatiebranche, is in toenemende mate een symbool waaraan kwaliteitsbedrijven te herkennen zijn: in en buiten Europa hebben steeds meer minicampings dit keurmerk. Op minicampings met een Green Key wordt bewust omgegaan met het milieu en de natuur. Deze bewuste houding garandeert recreanten een comfortabele plaats op een goed recreatiebedrijf in de prachtige natuur.

Voor recreatieondernemers heeft het voeren van een Green Key vele voordelen. Zo is het effect van het hebben van een Green Key certificaat aan de ene kant dat de ondernemer het milieu spaart door minder gas, water en elektra te verbruiken en minder afval te produceren. Dit levert ook een vermindering van kosten op. Aan de andere kant realiseert hij of zij zo ambitieus ondernemerschap en beperkt hij risico's. De Green Key is het middel om de milieuprestaties te meten en te communiceren naar de gasten. Recreanten merken hieraan dat milieu en natuur voor de camping buitengewoon belangrijk zijn en dit kan een extra reden zijn om juist voor deze camping te kiezen.

De systematiek van de Green Key is gebaseerd op het groeiemodel en kent drie niveaus: brons, zilver en goud. Hoe hoger het niveau, hoe meer optionele milieumaatregelen de organisatie heeft ingevoerd. Een minicamping die in het bezit is van de Green Key heeft meer gedaan dan wet- en regelgeving vereist. De minicamping heeft diverse milieu-investeringen gedaan om afval, geluid, water- en energieverbruik te verminderen. Daarnaast heeft het bedrijf aan de recreant de kans gegeven om hier een rol in te spelen. Communicatie neemt bij het voeren van de Green Key een belangrijke rol in. De medewerkers en gasten worden betrokken bij de aanpassingen die milieubelasting verminderen.

De Stichting Keurmerk Milieu, Veiligheid en Kwaliteit is verantwoordelijk voor het uitvoeren van de Green Key. Deze Stichting waarin onder andere ANWB, RECRON en HISWA vertegenwoordigd zijn, ziet toe op de juiste toepassing en controle van de Green Key. De Stichting stelt, in samenwerking met de Foundation for Environmental Education (FEE), de eisen op waaraan moet worden voldaan om voor de Green Key in aanmerking te komen en voert de keuringen uit of laat deze uitvoeren.

De Green Key is één van de vijf programma's van FEE (www.fee-international.org) net als de Blauwe Vlag voor schone stranden en jachthavens, dat ook door de Stichting KMKV wordt uitgevoerd. In Nederland wordt FEE vertegenwoordigd door FEE-Nederland (FEEN).

Uiteraard is het de wens van de Stichting dat alle minicampings in Nederland ernaar streven om voor het keurmerk in aanmerking te komen. Het doel is dat uiteindelijk alle minicampings financieel gezond zijn en milieuverantwoord werken!

Namens

Stichting Keurmerk Milieu, Veiligheid en Kwaliteit

Derk-Jan Verstand, voorzitter

Inhoudsopgave:

Voorwoord:	2
Inhoudsopgave:.....	3
Inleiding:.....	4
I Milieumanagement:.....	6
I. Algemene managementmaatregelen	6
I 1.2 Wet- en regelgeving (V)	7
I 1.3 De Milieubeleidsverklaring (V)	7
I 1.4 Milieuprogramma (V).....	8
I 1.5 Milieudoorlichting (V).....	8
I 1.6 Milieucoördinator (V).....	8
I 1.7 Registratiesysteem (V).....	9
I 1.8 Bemetering elektra & water (V)	9
II Milieubewust management en staf:	10
III Communicatie met gasten:	10
III 1. Muurschild Green Key (V).....	10
III 2. Milieu-informatie naar gasten (V).....	10
IV Water:	11
IV 1. Waterbesparing kranen, douches en wc's (V)	11
IV.2 Waterbesparing douches, wastafels en tappunten (O).....	11
IV.3 Grijs water (O).....	12
IV.5 Riolering (O).....	12
IV.6 Riolering watertappunten op alle plaatsen (O).....	12
IV.7 Zelfzuivering afvalwater (O)	12
V Schoonmaken:.....	13
V.1 Milieuverantwoorde schoonmaak (V).....	13
V.2 Microvezeldoekjes (O)	13
VI Afval:.....	14
VI.1 Gescheiden afvalinzameling (V)	14
VI.2 Scheiding AGF-afval (O)	14
VI.3 Scheiding tuinafval (O).....	15
VI.4 Afbreekbare vuilniszakken (O)	15
VII Energie:	16
VII.1 Energiebesparing binnen en buiten (V)	16
VII.2 Energie-efficiënte apparatuur (V).....	16
VII.3 Groene stroom (O).....	17
VII.4 Duurzame energie (O)	17
VII.5 Microtimers (O).....	17
VIII Voedsel en drank:.....	18
IX Groen en ruimte:.....	18
IX.1 Onderhoud groenvoorzieningen (V).....	18
IX.2 Bedrijfsnatuurplan (O)	18
X Milieubewuste activiteiten:	20
X.1 Organisatie natuur / milieuactiviteiten (O).....	20
X.2 Natuurontwikkeling (O).....	20
X.3 Vervoermanagement (V).....	21
XI Kantoor en receptie:	22
XI.1 Duurzaam bouwen tijdens nieuwbouw, verbouw of renovatie (O).....	22
XI.2 Milieuvriendelijk schilderwerk (O).....	22
XI.3 Aanvullende milieumaatregel ("bonusnorm").....	22
Colofon.....	23

Inleiding:

Het International Steering Committee (ISC) stelt in samenwerking met de Stichting KMKV de normen vast voor de Green Key voor ondernemingen in de verblijfsrecreatie in Nederland. Campings, minicampings, bungalowparken en groeps-accommodaties kunnen in aanmerking komen voor de Green Key. De Green Key is door FEE (Foundation for Environmental Education) ontwikkeld om milieuzorg te stimuleren in de verblijfsrecreatie. Deelname aan de Green Key staat open voor alle ondernemers in de verblijfsrecreatie.

De normen voor de Green Key voor verblijfsrecreatie bestaan uit:

1. Verplichte maatregelen (V)
2. Optionele maatregelen (O)

De verplichte maatregelen, gemarkeerd met een (V) zijn van administratieve aard en gaan over basis milieumaatregelen zoals het besparen van gas, water en elektriciteit en het verminderen van de hoeveelheid afval. Een bedrijf dient aan alle verplichte maatregelen (in totaal 17 voor minicampings) te voldoen.

De optionele maatregelen, gemarkeerd met een (O) bestrijken uiteenlopende milieuaandachtsgebieden. Het aantal daadwerkelijk toegepaste optionele maatregelen bepaalt welk niveau (brons, zilver of goud) van de Green Key het bedrijf kan verkrijgen. Van de optionele maatregelen (in totaal 18 voor minicampings) moeten 4 (brons), 7 (zilver) of 11 (goud) maatregelen worden toegepast.

In opdracht van de Stichting Keurmerk, Milieu, Veiligheid en Kwaliteit vinden de keuringen op locatie plaats voor de Green Key. Nadat een bedrijf twee aaneensluitende jaren is gecontroleerd aan de hand van een bedrijfsbezoek (inclusief visuele controle van maatregelen en controle op administratieve gegevens), wordt vanaf het derde jaar om het jaar een controle aan de hand van een bedrijfsbezoek uitgevoerd. In de tussentijdse jaren vindt een administratieve keuring plaats waarbij de kengetallen ingeleverd moeten worden. Bij verandering naar een hoger niveau van de Green Key vindt altijd een controle ter plekke plaats.

Definities:

De normen voor de Green Key Verblijfsrecreatie gelden voor de productgroepen campings, bungalowparken en groepsaccommodaties. Deze zijn als volgt gedefinieerd:

Camping

‘Verblijfsrecreatie waarbij 80% of meer van de accommodatieopbrengsten voortkomt uit de verhuur van standplaatsen en daarop geplaatste kampeermiddelen.’

Bungalowpark

‘Verblijfsrecreatie waarbij 80% of meer van de accommodatieopbrengsten voortkomt uit de verhuur van bungalows.’

Groepsaccommodaties zijn gebouwen;

- die blijvend bestemd zijn voor al dan niet recreatief verblijf in groepsverband

- voor zes en meer personen
- waar meestal wordt overnacht in meerpersoons slaapkamers en/of zalen
- waar ten minste bedden en matrassen aanwezig zijn
- waar de groep beschikt over een eigen dagverblijf
- waar men kan vertoeven zonder dat verstrekking van maaltijden, spijsen of dranken noodzakelijk is
- waar de groep beschikt over een eigen keuken indien men verblijft op basis van zelfverzorging (dit is niet verplicht indien men verblijft op basis van volledige verzorging)
- waar de groep beschikt over eigen sanitaire voorzieningen,
- niet behorende tot de categorie bungalowbedrijven of hotels

Gemengde bedrijven

In de praktijk komt het regelmatig voor dat een bedrijf uit een combinatie bestaat van bijvoorbeeld bungalows en een kampeerterrein.¹ In dat geval dienen voor de bungalows de eisen voor bungalowparken te worden gehanteerd en voor het kampeerterrein de eisen voor campings, óók wanneer één van beide delen voor meer dan 80% aan de accommodatieopbrengsten bijdraagt.

Een gemengd bedrijf kan vervolgens op drie manieren een Green Key verkrijgen;

- voor het gehele bedrijf: zowel het kampeergedeelte als het bungalowgedeelte voldoet aan de eisen
- voor het campinggedeelte: in dat geval wordt dit expliciet bij de Green Key vermeld ('Green Key campings')
- voor het bungalowgedeelte: in dat geval wordt dit expliciet bij de Green Key vermeld ('Green Key bungalows')

Bij gemengde bedrijven dient de communicatie over de onderdelen van het bedrijf waarop de Green Key van toepassing is eenduidig te zijn.

N.B.: Een Green Key kan niet worden toegekend wanneer onderdelen van de camping of het bungalowpark niet aan de gestelde eisen voldoen. Bij bungalowparken betekent dit bijvoorbeeld dat ook de bungalows die in eigendom zijn van particulieren aan de eisen moeten voldoen.

Plaatsen op campings zijn voor de Green Key als volgt gedefinieerd (basis voor de eisen ten aanzien van de bemeting van elektra en water):

Seizoenplaats

Een plaats die gedurende een periode van tenminste drie maanden en ten hoogste acht maanden wordt bezet door hetzelfde kampeermiddel.

Vaste plaats

Een plaats die is ingericht om gedurende het gehele jaar een stacaravan, bungalow, zomerhuis of enig ander expliciet overeengekomen vakantieverblijf te plaatsen (ongeacht de periode van gebruik, echter zonder dat er sprake is van permanent verblijf).

Centrumgebouw

Een gebouw met centrale voorzieningen die ter beschikking staan voor alle gasten op het bedrijf.

Voor andersoortige combinaties van campings, bungalowparken en groepsaccommodaties geldt in principe een zelfde benadering

I Milieumanagement:

Aantal criteria	Behaalde criteria
V = 8	
O = 0	

I. Algemene managementmaatregelen

I 1.1 Milieuarchief (V)

Norm:

Alle milieurelevante informatie wordt opgeborgen in het milieuarchief. Er is één persoon verantwoordelijk voor de archivering van die informatie.

Toelichting:

In het milieuarchief worden de volgende zaken bijgehouden:

- Verklaring voldoen aan wet- en regelgeving (aantonen verlening van de Milieuvergunning of aanmelding) (zie eis I 1.2).
- Verklaring (ondertekend) van geen aanschrijving van gemeente en/of provincie (zie eis I 1.2).
- Milieubeleidsverklaring (zie eis I 1.3).
- Milieuprogramma (zie eis I 1.4).
- Rapportage van de eenmalig uitgevoerde milieudoorlichting (zie eis I 1.5).
- Taakomschrijving milieucoördinator (zie eis I 1.6).
- Registraties kosten en hoeveelheden van gas, water, elektra, en afval op jaarbasis, en de met het registratiesysteem bepaalde kengetallen (zie eis I 1.8).
- De inventarisatie van de apparatuur (zie eis I 1.9).
- Eventuele pachtcontracten van horeca, winkel en/of zwembad(en).
- Verklaring (ondertekend) van uitgevoerde risico-inventarisatie inzake legionella..
- Eventuele facturen van milieu-investeringen en/of maatregelen.
- Registratie van klachten (incl. suggesties, tips of klachten van gasten, personeel of omwonenden aangaande de uitvoering van het milieubeleid van het bedrijf). De klachten zijn schriftelijk afgehandeld.
- Voor campings bovendien een plattegrond van het bedrijf waarop staat aangegeven wat de vaste-, seizoens- en toeristische plaatsen zijn en op welke wijze deze zijn bemeterd.

Controle:

Administratieve controle schriftelijk vastgelegd materiaal of digitaal milieuarchief

I 1.2 Wet- en regelgeving (V)

Norm:

Het bedrijf beschikt over een geldige milieuvergunning of voldoet aan de voorwaarden uit de nieuwe AMvB Horeca, sport en recreatie (HSR). Daarnaast wordt voldaan aan alle andere voor het bedrijf van toepassing zijnde milieu wet- en regelgeving.

Toelichting:

De ondernemer verklaart middels jaarlijkse ondertekening van het standaardformulier², dat het bedrijf voldoet aan de milieuwet- en regelgeving (zoals AMvB HSR, WHVZ, WVO) en dat het bedrijf geen aanschrijving van de lokale of provinciale overheid inzake deze milieuthema's heeft openstaan.

Controle:

Administratieve controle milieuarchief (zie eis I1.4), waarin aanwezig:

- het meldingsformulier aangaande de AMvB HSR of een geldige milieuvergunning,
- het antwoord van de gemeente op het meldingsformulier (indien ontvangen),
- het ondertekende standaardformulier inzake de Wet milieubeheer/AMvB c.q. geen openstaande aanschrijving van de gemeente,
- het ondertekende standaardformulier inzake Legionella.

I 1.3 De Milieubeleidsverklaring (V)

Norm:

Het bedrijf beschikt over een milieubeleidsverklaring en deze is zichtbaar opgehangen voor de gast.³

Toelichting:

Een milieubeleidsverklaring is een verklaring van de hoogst leidinggevende in het bedrijf, dat het bedrijf zich met milieuzorg bezighoudt. De verklaring kan bijvoorbeeld opgehangen worden bij de receptie.

² Zie voorbeeld in de algemene bijlage

³ Zie voorbeeld in de algemene bijlage

De verklaring besteedt minimaal aandacht aan:

- algemene milieubeleidsdoelstellingen/ milieubeleid op hoofdlijnen,
- zorg voor milieu als structureel onderdeel van bedrijfsdoelstellingen,
- uitvoering werkzaamheden in overeenstemming met ondernemingsbeleid en vastgestelde procedures,
- algemene regels t.a.v. de uitvoering van het milieubeleid van de onderneming met betrekking tot het voldoen aan wettelijke milieuvoorschriften, scholing van medewerkers en registratie/monitoren van milieuprestaties van het bedrijf.

Controle:

Bedrijfsbezoek: visuele controle zichtbaarheid milieubeleidsverklaring. Administratieve controle inhoud schriftelijke milieubeleidsverklaring

I 1.4 Milieuprogramma (V)

Norm:

Het bedrijf heeft een milieuprogramma voor de komende drie jaar opgesteld en stelt dit jaarlijks bij.

Toelichting:

Het milieuprogramma geeft per jaar aan welke milieumaatregelen het bedrijf zal nemen om de verbruiken van gas, water, elektra en de hoeveelheid afval in die periode te verminderen, waarbij de criteria van de Green Key als leidraad worden genomen.

Controle:

Het milieuprogramma geeft per jaar aan welke milieumaatregelen het bedrijf zal nemen om de verbruiken van gas, water, elektra en de hoeveelheid afval in die periode te verminderen, waarbij de criteria van de Green Key als leidraad worden genomen.

I 1.5 Milieudoorlichting (V)

Norm:

Het bedrijf heeft éénmalig een milieudoorlichting uitgevoerd (of laten uitvoeren).

Toelichting:

In de milieudoorlichting staan de milieugegevens van tenminste 3 jaren voorafgaand aan de eerste keuring. Deze gegevens zijn verwerkt tot de volgende kengetallen:

- hoeveelheden gas, elektra, water en afval per overnachting,
- kosten voor gas, elektra, water en afval per overnachting,
- kosten per eenheid verbruik van gas, elektra, water en afval.

In de milieudoorlichting worden (op basis van de vergelijking van de eigen cijfers van het bedrijf met de kengetallen) aanbevelingen geformuleerd om de milieusituatie te verbeteren, voor onder andere de milieuthema's afval, energie en water. Indien het bedrijf minder dan drie jaar operationeel is dan geldt het aantal operationele jaren.

Controle: Administratieve controle rapportage milieudoorlichting.

I 1.6 Milieucoördinator (V)

Norm:

Op het bedrijf is één persoon aangewezen als milieucoördinator.

Toelichting:

De Milieucoördinator neemt minimaal de volgende taken op zich:

- centraal aanspreekpunt voor alle milieuzaken.
- draagt zorg voor de instructie van de medewerkers op het gebied van milieu,
- zorgt voor het beheer en het actueel houden van het milieuarchief,
- is verantwoordelijk voor het opstellen van het Milieuprogramma (zie eis I1.3).

De specifieke taken van de milieucoördinator zijn in zijn/haar functieomschrijving aanwezig en worden ook daadwerkelijk door de milieucoördinator uitgevoerd.

Controle: Verificatie functieomschrijving milieucoördinator en controle ondertekening.

Bedrijfsbezoek: begeleiding door de milieucoördinator en gesprek met de milieucoördinator over implementatie van zijn/haar specifieke taken.

I 1.7 Registratiesysteem (V)

Norm:

Het bedrijf gebruikt een systeem voor de registratie van de milieugegevens van het bedrijf en voor het berekenen van kengetallen.

Toelichting:

Het registratiesysteem dient in ieder geval de volgende gegevens als resultaat te laten zien:

- hoeveelheden gas, elektra, water en afval per overnachting,
- alle kosten voor gas, elektra, water en afval per overnachting,
- kosten per eenheid verbruik van gas, elektra, water en afval.

Deze norm is een jaarlijkse voortzetting van de norm I1.5.

Controle:

Administratieve controle registratiesysteem.

I 1.8 Bemetering elektra & water (V)

Norm:

Een bepaald percentage van de vaste- en seizoenplaatsen, die aangesloten zijn op het elektra en/of waterleidingnet, is voorzien van tussenmeters voor water en elektra.

Een bepaald percentage van de sanitaire eenheden en van de centrumgebouwen is voorzien van tussenmeters voor water en elektra (per gebouw minimaal 1 tussenmeter voor water en 1 tussenmeter voor elektra).

Toelichting:

Voor brons, zilver en goud is dit percentage respectievelijk 33%, 66% en 100%.

Minimaal eenmaal per jaar vindt een registratie plaats van alle tussenmeterstanden.

In het milieuarchief is een plattegrond van het bedrijf opgenomen waarop staat aangegeven wat de vaste-, seizoens- en toeristische plaatsen zijn en op welke wijze deze worden bemeterd.

Ook in die gevallen waar op het bedrijf in eigen beheer drinkwater wordt gewonnen en gedistribueerd, dienen tussenmeters voor water aanwezig te zijn.

Ook in centrumgebouwen en sanitaire units met een beperkt water of elektraverbruik, dienen tussenmeters te zijn aangebracht.

Uitzonderingen:

Voor die plaatsen waar maximaal 4 ampère wordt geleverd, is het plaatsen van tussenmeters voor elektra niet verplicht.

Bij het toepassen van een 'uitstervingsbeleid' voor de vaste- en/of seizoenplaatsen (systematische omschakeling van vaste- en/of seizoenplaatsen naar toeristische plaatsen), worden geen eisen gesteld. De ondernemer toont in dit geval schriftelijk aan welke plaatsen dit zijn, en hoe de gasten duidelijk is gemaakt dat deze plaatsen op termijn zullen verdwijnen.

Indien in een sanitaire unit alleen grijswater wordt gebruikt, is geen watermeter vereist.

Controle:

Bedrijfsbezoek: administratieve controle plattegrond en steekproefsgewijze controle aanwezigheid tussenmeters en geregistreerde tussenmeterstanden (milieuarchief).

II Milieubewust management en staf:

Aantal criteria	Behaalde criteria
V = 0	
O = 0	

III Communicatie met gasten:

Aantal criteria	Behaalde criteria
V = 2	
O = 0	

III 1. Muurschild Green Key (V)

Norm:

Het muurschild en/of het certificaat met de Green Key is zichtbaar opgehangen.

Toelichting:

Geldt alleen indien het bedrijf reeds een Green Key bezit.

Controle:

Visuele controle tijdens bedrijfsbezoek.

III 2. Milieu-informatie naar gasten (V)

Norm:

De communicatie naar gasten over het milieu of de milieubesparingen van het bedrijf gebeurt aantoonbaar op minimaal vier manieren.

Toelichting:

Dit kan bijvoorbeeld met een informatieboekje, nieuwsbrief, folder Green Key, kabelkrant, voorlichtingsborden voorzien van (een sticker met) een afbeelding van de Green Key, een afbeelding van de Green Key op de bedrijfshome-page, met een link naar www.greenkey.nl, informatiepanelen over bijvoorbeeld aanwezige duurzame energiebronnen, grijs-watersysteem etc.

Bedrijven die nog niet in het bezit zijn van een Green Key kunnen op hun website aangeven dat ze bezig zijn met de voorbereidingen om de Green Key te behalen.

Controle: Bedrijfsbezoek: visuele controle voorlichting (milieuarchief, website e.d.).

IV Water:

Aantal criteria	Behaalde criteria
V = 1	
O = 5	

IV 1. Waterbesparing kranen, douches en wc's (V)

Norm:

Het bedrijf past waterbesparende maatregelen toe bij kranen, douches en wc's.

Toelichting:

Er mogen geen lekkende kranen, douches of toiletten aanwezig zijn.

Uit de tappunten bij wastafels komt niet meer dan gemiddeld 8,5 liter water per minuut (l/m).

Uit de tappunten bij spoelbakken komt niet meer dan gemiddeld 9 l/m.

Uit de douches komt niet meer dan gemiddeld 8,5 l/m.

Per spoeling van de toiletten wordt niet meer dan gemiddeld 6 liter water gebruikt.

Uitzonderingen:

Bij gebruik goed functionerende drukknop en/of sensor (max. 15 sec.) geen eis aan maximaal toegestane doorstroming.

Bij wc's geldt bij gebruik van grijswater een maximum van 9 liter per spoeling. Bij het gebruik van een stortbak met een stopknop (die duidelijk staat aangegeven), mag de maximale spoeling 9 liter bedragen.

Voor een veldkraan zonder drukknop of sleutel of dergelijke is de max. doorstroming 9 l/m.

Controle:

Bedrijfsbezoek: visuele controle en steekproefsgewijze meting van de doorstroming van de diverse tappunten.

IV.2 Waterbesparing douches, wastafels en tappunten (O)

Norm:

Uit de (eventueel aanwezige) douches, wastafels en tappunten komt niet meer dan gemiddeld 6 liter water per minuut.

Toelichting:

Uit de tappunten bij wastafels komt niet meer dan gemiddeld 6 liter water per minuut (l/m),

Uit de tappunten bij spoelbakken komt niet meer dan gemiddeld 6 l/m, uit de douches komt niet meer dan gemiddeld 6 l/m. Toiletspoelingen zijn begrensd op 6 liter per spoeling, uitgezonderd grijswater toiletten.

Uitzonderingen voor de uitstroom snelheid gelden voor drukknoppen of sensoren, afgesteld op maximaal 15 sec.

Controle:

Bedrijfsbezoek: visuele controle en steekproefsgewijze meting van de doorstroming.

IV.3 Grijs water (O)

Norm:

Op het bedrijf is een grijswaterinstallatie aanwezig (geen grondwater), inclusief alle benodigde onderdelen van dit systeem. Tevens wordt een registratie van de verbruikte hoeveelheid grijswater bijgehouden. Hiertoe dient een grijswatermeter aangebracht te zijn in de installatie.

Toelichting:

Grijswater kan zijn: (geïnfiltreerd) regenwater, spoelwater van het zwembad en/of douchewater. Het in eigen beheer oppompen en gebruiken van grondwater valt niet onder deze norm.

Controle:

Bedrijfsbezoek: visuele controle en administratieve controle registratie.

IV.4 Riolering (O)

Norm:

Bij alle tappunten op het bedrijf is afvoer op de centrale riolering aanwezig.

Controle:

Bedrijfsbezoek: controle van de aansluiting op de riolering.

IV.5 Riolering watertappunten op alle plaatsen (O)

Norm:

Bij alle vaste-, seizoen- en toeristische plaatsen op het bedrijf is afvoer op de centrale riolering aanwezig.

Toelichting:

Deze norm geldt ook voor die plaatsen waar geen tappunt aanwezig is. Uitgezonderd zijn die plaatsen waar geen caravans mogen staan, en alleen maar tenten.

Controle:

Bedrijfsbezoek: controle van de aansluiting op de rioleringsleiding.

IV.6 Zelfzuivering afvalwater (O)

Norm:

Op het bedrijf wordt (een gedeelte van) het afvalwater behandeld met behulp van een eigen zuiveringsinstallatie.

Toelichting:

Een helofytenfilter (rietzuivering) kan onderdeel uitmaken van de waterzuivering. Het effluent van het filter kan worden hergebruikt voor bijvoorbeeld toiletspoeling. Over de werking van het systeem wordt uitleg gegeven aan de gasten. Het zuiveringssysteem dient te voldoen aan de wettelijke normen.

Controle:

Bedrijfsbezoek: visuele controle aanwezigheid systeem en uitleg aan gasten.

V Schoonmaken:

Aantal criteria	Behaalde criteria
V = 1	
O = 1	

V.1 Milieuverantwoorde schoonmaak (V)

Norm:

Voor de reiniging van het interieur, het sanitair en de toiletten wordt gebruik gemaakt van milieuverantwoorde schoonmaakmiddelen en/of doseersysteem.

Toelichting:

Voor de reiniging van het interieur, het sanitair en de toiletten wordt gebruik gemaakt van schoonmaakmiddelen die geen chloor, ammonia, fosfaten of sulfaten en minder dan 5% niet ionische stoffen bevatten. Milieuverantwoorde schoonmaakmiddelen voldoen aan de in algemene bijlage gespecificeerde eisen. Bij een doseersysteem wordt er gebruik gemaakt van een doseersysteem zoals een doseersysteem op de fles (knijpreservoir), een doseersysteem voor sproeiflacon (patronen), doseerapparatuur en een doseestation. Bij uitbesteding van de schoonmaakactiviteiten dient binnen 2 jaar na de eerste beoordeling voor de Green Key het contract te worden herzien met bovenstaande voorwaarden. De inkoopfacturen van de schoonmaakmiddelen zijn opgenomen in het milieuarchief.

Uitzondering:

Keukens en ruimtes waar voedselbereiding plaatsvindt en de wetten voor hygiëne en voedselveiligheid (HACCP) van toepassing zijn vallen niet onder deze norm.

Controle:

Administratieve controle inkoopfacturen en product infoblad schoonmaakmiddelen (in milieuarchief), administratieve controle contract uitbesteding schoonmaakactiviteiten (in milieuarchief), visuele controle doseersystemen en schoonmaakmiddelen.

V.2 Microvezeldoekjes (O)

Norm:

Op het bedrijf wordt voor de dagelijkse schoonmaakactiviteiten gebruik gemaakt van microvezeldoekjes.

Controle:

Administratieve controle facturen inkoop doekjes en visuele controle aanwezigheid.

VI Afval:

Aantal criteria	Behaalde criteria
V = 1	
O = 3	

VI.1 Gescheiden afvalinzameling (V)

Norm:

Het bedrijf zamelt diverse afvalfracties apart in.

Toelichting:

Op het terrein van de onderneming zijn voorzieningen aanwezig voor het gescheiden inzamelen van de afvalfracties papier, glas, KGA (Klein Gevaarlijk Afval) en restafval. De fracties worden gescheiden ingezameld en afgevoerd.

Het bedrijf houdt een registratie bij van het aantal ledigingen plus (een schatting van) de hoeveelheid en kosten van het afgevoerde restafval (gewicht in kg). Deze gegevens worden opgenomen in het milieuarchief. De voorzieningen voor het gescheiden inzamelen van afval worden op een duidelijke manier onder de aandacht van de gasten gebracht.

Controle:

Administratieve controle facturen verwijdering afvalfracties (milieuarchief).

Administratieve controle geregistreerde hoeveelheid verwijderd restafval (in milieuarchief).

Bedrijfsbezoek: visuele controle voorzieningen gescheiden inzameling.

VI.2 Scheiding AGF-afval (O)

Norm:

Op het terrein van de onderneming zijn voorzieningen aanwezig voor het inzamelen van Aardappelen, groente en fruit (AGF)-afval. Het ingezamelde AGF-afval wordt op het terrein gecomposteerd of verwijderd door een afvalinzamelaar.

Toelichting:

Per gemeente kunnen verschillen bestaan over de regels voor het zelf composteren. (Indien de ondernemer de keuze maakt om het AGF-afval zelf te verwerken, dan dient rekening gehouden te worden dat de gemeente de ondernemer kan verplichten tot het aanleggen van een vloestofwerende vloer).

Controle:

Bedrijfsbezoek: visuele controle voorzieningen.

VI.3 Scheiding tuinafval (O)

Norm:

Op het terrein van de onderneming zijn voorzieningen aanwezig voor het gescheiden inzamelen van tuinafval.

Toelichting:

Het ingezamelde tuinafval wordt op het terrein verwerkt of door een afvalinzamelaar verwijderd.

Controle:

Bedrijfsbezoek: visuele controle voorzieningen.

VI.4 Afbreekbare vuilniszakken (O)

Norm:

Op het bedrijf zijn alle vuilniszakken biologisch afbreekbaar.

Toelichting:

Het bedrijf maakt voor 100% aantoonbaar gebruik van biologisch afbreekbare vuilniszakken. Deze worden ter beschikking gesteld aan de recreanten.

Controle:

Administratieve controle facturen inkoop vuilniszakken.

Bedrijfsbezoek: visuele controle doorgevoerde maatregel.

.

VII Energie:

Aantal criteria	Behaalde criteria
V = 2	
O = 3	

VII.1 Energiebesparing binnen en buiten (V)

Norm:

Het bedrijf gebruikt binnen en buiten energie-efficiënte verlichting.

Toelichting:

Het bedrijf gebruikt energie-efficiënte verlichting in alle gebouwen (inclusief bijgebouwen en bungalows) en bij alle buitenverlichting.

Alle terreinverlichting is aangesloten op tijd- of schemerschakelaars (die reageren op de lichtsterkte) of alle terreinverlichting is energiebesparend (type afhankelijk van specifieke toepassing).

Energie-efficiënte verlichting is verlichting die meer dan 40 lumen per Watt geeft. In de praktijk komt dat neer op SL-, PL, TL- lampen en LED verlichting.

Controle:

Bedrijfsbezoek: visuele controle en administratieve controle inzake toegepaste verlichting (milieuarchief).

VII.2 Energie-efficiënte apparatuur (V)

Norm:

In het milieuarchief is een inventarisatie aanwezig van de op het bedrijf aanwezige apparaten.

Toelichting:

Bij aanschaf of vervanging van apparatuur (indien aanwezig) gelden de volgende eisen:
C.V.-ketel: HR of VR-low NOx (aanbevolen bij < 2.500 m³ gas/jaar) (in centrumgebouwen of sanitaire units).

Wasmachine: Gasgestookt of hot-fill of energielabel A of B (in wasserette).

Vaatwasser: Gasgestookt of hot-fill of energielabel A of B (in centrumgebouwen of sanitaire units).

Wasdroger: Gasgestookt of energielabel A of B (in wasserette).

Indien geen gebruik kan worden gemaakt van aardgas als energiebron:

Boiler: energielabel A of B.

Controle:

Bedrijfsbezoek: visuele controle aanwezige apparatuur; administratieve controle facturen apparatuur (milieuarchief).

VII.3 Groene stroom (O)

Norm:

Minimaal 50% van de totale hoeveelheid afgenomen elektriciteit is duurzaam opgewekt.

Toelichting:

Groene stroom is de naam voor elektriciteit die wordt opgewekt uit duurzame energiebronnen zoals zon, wind en water.

Controle:

Administratieve controle facturen of contract met het energiebedrijf (milieuarchief).

VII.4 Duurzame energie (O)

Norm:

Op het bedrijf wordt voor de bedrijfsvoering of voor levering aan het net gebruik gemaakt van duurzame energiebronnen.

Toelichting:

Dit betreft duurzame energiebronnen zoals wind, zon en water; door middel van een zonneboiler, windmolens, photovoltaïsche zonnecellen (opwekking elektriciteit) of vergelijkbare duurzame energiebronnen, alsmede tyeenslangen voor de (voor)verwarming van het zwembadwater.

Controle:

Visuele controle installatie bij bedrijfsbezoek.

VII.5 Microtimers (O)

Norm:

100% van de warm water douches op het terrein is voorzien van een tijdregulerings systeem.

Toelichting:

Het bedrijf maakt gebruik van een tijdregulerende installatie. Voorbeelden hiervoor zijn muntautomaten, oplaadbare sleutelsystemen of microtimers.

Controle:

Bedrijfsbezoek: visuele controle doorgevoerde maatregel.

.

VIII Voedsel en drank:

Aantal criteria	Behaalde criteria
V = 0	
O = 0	

IX Groen en ruimte:

Aantal criteria	Behaalde criteria
V = 1	
O = 1	

IX.1 Onderhoud groenvoorzieningen (V)

Norm:

Het onderhoud aan de groenvoorziening gebeurt minder milieu belastend.

Toelichting:

Het betreft hier het onderhoud aan de groenvoorzieningen op het terrein en rond de gebouwen.

Chemische bestrijding en bemesting mag maximaal één keer per jaar.

Sproei en watergeef installaties worden alléén ingezet vóór zonsopgang of na zonsondergang.

Controle:

Controle op locatie.

IX.2 Bedrijfsnatuurplan (O)

Norm:

Het bedrijf heeft een plan voor het groenbeheer opgesteld (natuurbedrijfsplan).

Toelichting:

Het plan bestaat minimaal uit de volgende onderdelen:

- inleiding (incl. bedrijfsgegevens);

- een globale inventarisatie van de huidige planten en bomensoorten op en rond het bedrijf en een beschrijving van aanwezige landschapselementen op en rond het bedrijf;
- een beschrijving hoe momenteel met de natuur op en rond het bedrijf wordt omgegaan en hoe in de toekomst (bijvoorbeeld op het gebied van snoeien, gras maaien, onkruid bestrijden);
- uitwerking in een beheersplan voor de natuur op en rond het bedrijf. In dit plan wordt gekeken naar de gewenste toekomstige ontwikkeling van de natuur;
- overzicht maatregelen en kosten van het plan;
- bijlagen + overzichtskaart.

Dit plan is opgesteld in samenwerking met een deskundige (bijvoorbeeld van de gemeente of van een lokale/regionale natuur- of landschapsbeheersorganisatie). De handtekening van deze deskundige dient onder het plan te staan. Het plan voor groenbeheer moet om de 5 jaar te worden herzien.

Controle:

Administratieve controle schriftelijk vastgelegd plan voor groenbeheer.

X Milieubewuste activiteiten:

Aantal criteria	Behaalde criteria
V = 1	
O = 2	

X.1 Organisatie natuur / milieuactiviteiten (O)

Norm:

Het bedrijf organiseert minimaal twee maal per jaar milieuactiviteiten voor de gasten.

Toelichting:

Optie 1:

De activiteit wordt schriftelijk aangekondigd, duurt minimaal een dagdeel en wordt in samenwerking met een lokale / regionale natuur- of milieuorganisatie of andere deskundige partij uitgevoerd.

In het milieuarchief is schriftelijk bewijs opgenomen dat de activiteiten zijn uitgevoerd zijn of gaan worden.

Voorbeelden van dergelijke activiteiten zijn:

- Natuur de onderhouden en/of te behouden, (b.v. wilgen knotten, papier /afval opruimen);
- Excursies of georganiseerde wandelingen of fietstochten naar natuurgebieden in de omgeving, onder leiding van een deskundige;
- Milieu-zeskamp of andere competities met het onderwerp milieu of natuur.

Optie 2:

Het bedrijf biedt doorlopend activiteiten aan, welke gasten zonder begeleiding kunnen uitvoeren (bijv. natuurspeurtocht, determinatiekaart). De activiteit heeft een duidelijke opdracht in zich en is controleerbaar (wie, wanneer en met welk resultaat).

Controle:

Administratieve controle van aankondiging en bewijs van uitvoeren (milieuarchief).

X.2 Natuurontwikkeling (O)

Norm:

De ondernemer stimuleert aantoonbaar natuurontwikkeling op of rond het bedrijf.

Toelichting:

Het gaat hierbij om delen op het terrein of aangrenzend aan het terrein, die geen recreatiebestemming hebben, maar een duidelijke natuurbestemming.

Controle:

Bedrijfsbezoek: visuele controle.

X.3 Vervoermanagement (V)

Norm:

Het bedrijf heeft maatregelen genomen om de milieubelasting van het verkeer van, naar en op het bedrijf te reduceren.

Toelichting:

Vervoermanagement houdt in: het vervoergedrag van werknemers, bezoekers en goederenstromen zodanig beïnvloeden dat het vermijdbaar autogebruik wordt teruggedrongen om problemen rondom bereikbaarheid, leefbaarheid en parkeren op te lossen. De ondernemer, het personeel en de gasten kunnen op, rond en naar het bedrijf gebruikmaken van alternatieve vervoerswijzen en/of milieuverantwoorde vervoermiddelen. Voor brons zijn er minimaal 2, voor zilver 3 en voor goud 4 of meer maatregelen doorgevoerd, zoals bijvoorbeeld:

Overdekte fietsenberging voor personeel/gasten,
Bedrijfsfietsen voor personeel,
OV grootverbruikerscontract voor personeel,
Maatregelen voor carpoolers,
Routebeschrijving met informatie over OV op website,
Het bedrijf biedt de gasten mogelijkheden voor het huren van fietsen, wandelkarren en/of strandkarren (minimaal één vervoermiddel per 10 plaatsen),
Informatie over OV zichtbaar ophangen (dienstregelingen, meerdaagse-kaarten, e.d.),
De onderneming biedt de gasten de mogelijkheid om met "groepsvervoer" naar de onderneming te komen en te vertrekken,
Het bedrijf maakt op het eigen terrein gebruik van milieuverantwoorde vervoermiddelen, zoals handkarren, fietsen, elektrokarren en dergelijke,
Deelname aan regeling voor CO₂-compensatie⁸,
15 % van de standplaatsen is autovrij.
De ondernemer biedt gasten die op de fiets naar het bedrijf komen een reductie van 10% op de overnachtingskosten aan.
Op de onderneming wordt bij de slagbomen gebruik gemaakt van het anti-pass back systeem (indien heen, pas na een uur terug) of een vergelijkbaar systeem.
Aantoonbare ontmoediging van het autogebruik binnen de grenzen van het bedrijf (hierbij wordt gedacht aan verkeersdrempels, -sluizen en meandering van de wegen).

Uitzondering: uitgezonderd zijn bedrijven die niet onder de Wet milieubeheer vallen. Deze norm is in dat geval niet van toepassing.

Controle:

Visuele controle doorgevoerde maatregelen tijdens bedrijfsbezoek.

XI Kantoor en receptie:

Aantal criteria	Behaalde criteria
V = 0	
O = 3	

XI.1 Duurzaam bouwen tijdens nieuwbouw, verbouw of renovatie (O)

Norm:

Tijdens nieuwbouw, verbouw of renovatie op het bedrijf wordt rekening gehouden met het milieu door ten minste 4 duurzame bouwmaterialen toe te passen.

Toelichting:

Onder duurzame bouwmaterialen worden materialen bedoelt zoals omschreven op www.milieucentraal.nl of de sites waarnaar milieucentraal doorverwijst.

Controle:

Administratieve controle schriftelijke aantoonbaarheid maatregelen (vermeld op bestek en facturen) of tijdens de controle duidelijk waarneembaar.

XI.2 Milieuvriendelijk schilderwerk (O)

Norm:

Tijdens schilderwerkzaamheden aan de gebouwen op het bedrijf wordt uitsluitend gebruik gemaakt van binnen en buitenverf met een erkend milieukeurmerk, zoals Milieukeur of Europees Ecolabel of verf die aan vergelijkbare criteria voldoet.

Controle:

Administratieve controle facturen inkoop verven of het contract met de schilder aan wie het schilderwerk is uitbesteed.

XI.3 Aanvullende milieumaatregel ("bonusnorm")

Norm:

De ondernemer heeft een milieubesparende maatregel op het bedrijf genomen, die nog niet in de bovenstaande normen van de Green Key is opgenomen.

Toelichting:

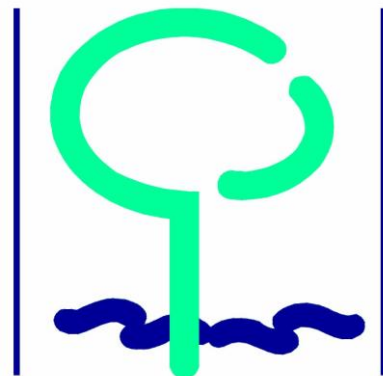
Het gaat hierbij om een maatregel, waarbij de ondernemer kan aantonen dat er daadwerkelijk milieuwinst wordt behaald. De maatregel dient vooraf te worden ingediend en behoeft de goedkeuring van het bestuur.

Controle: Visuele controle.

Colofon

Copyright © 2007

Stichting Keurmerk Milieu, Veiligheid en Kwaliteit
Postbus 102
3970 AC Driebergen
Telefoon: +31 (0)343) 52 47 20
Fax: +31 (0)343) 52 47 80
E-mail adres: greenkey@kmvk.nl
Internet adres : www.greenkey.nl

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Stichting Keurmerk Milieu, Veiligheid en Kwaliteit.

Aan deze handleiding is de grootst mogelijke zorg besteed. Mochten er onverhoopt toch fouten in aanwezig blijken te zijn, dan is de Stichting Keurmerk Milieu, Veiligheid en Kwaliteit niet aansprakelijk voor welke gevolgen dan ook.

Deze handleiding is eigendom van Stichting Keurmerk Milieu, Veiligheid & Kwaliteit (KMKV). Niets uit deze handleiding mag gebruikt worden voor andere doeleinden zonder toestemming van Stichting KMKV.

Datum van ingang: 1 januari 2007
Geldig tot: 31 december 2010